GAZETA KRAKOWSKA

Nro 96.

Z KRAKOWA DNIA 2 GRUDNIA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 24 Listopada.

Dekretem z dnia 25 Października (6 Listopada) r. b. Nayiaśnieyszy Cesarz i Król Jmć raczył naylaskawiey mianować Prokuratorem Jeneralnym Pana Xawerego Potockiego, Radcę Stanu Nadzwyczaynego i Sędziego Trybunału Naywyższego.

Nayiaśnieyszy Pan przedstawione sobie przez JW. Ministra Sekretarza Stanu Dzieło, *Principia Juris Romani*, naylaskawiey przyiąć i wolą swoię przez tego JW. Ministra, Autorowi Professorowi Królewsko-Warszawskiego Uniwersytetu Macieiowskiemu, oświadczyć raczył.

List JW. Ministra do wzmiankowanego Autora pisany z Carskiego Sieła d $\frac{13}{25}$ Października r. b. dosłownie umieszcza się:

Wielmożny Mości Dobrodzieiu!

" Nie omieszkawszy przedstawić Nayiaśnieyszemu Panu Exemplarz Dzieła W. W Mci Pana Dobrodzieia o Prawie Rzymskiem, któren ofiarowałeś Jego Cesarsko-Królewskiey Mości, przyiemno mi iest donieść W. W Mci Panu Dobrodzieiowi, iż Nayiaśnieyszy Pan z ukontentowaniem przyiąć raczył dzieło, którego użyteczność J. C. K. Mość całkowicie uznaie.

Z wyraźnego przeto zlecenia Nayiaśnieyszego Cesarza i Króla Jmci uwiadomiaiąc o tem W. W Mci Pana Dobrodzieia, mam honor oznaymić Mu: iż podobało się Nayiaśnieyszemu Panu zakupić dwieście Exemplarzy Dzieła W. W Mci Pana Dobrodzieia, i że JO. Xże Namiestnik Królewski zadosć uczynić ma zamiarom dobroczynnym Nayiaśnieyszego Pana, względem W. W Mci Pana Dobrodzieia; od ktorego więc uwiadomionym zostaniesz, w iakim sposobie łaska ninieysza Jego Cesarsko-Królewskiey Mości do skutku przywiedzioną zostanie — Łączę przytem wyraz należytego szacunku."

(podpisano) Ign: *Sobolewski.*

Z Gdańska d. 3 Listopada.

Powrocił tu czeladnik krawiecki nazwiskiem Stegmann z wędrowki, którą w roku 1815 za paszportem krajowym przedsięwziął. Poszedł przez Polskę do Rossyi, zwiedził Odessę, Jassy, Stambuł, Smyrnę Trypolis, Tunis, Maltę, Alexandryią,

Rozettę, Kair, Mekkę, St. Catharina o 5 mil od góry Sinai, Damiettę, Niniwę i Gazą. Nie zważaiąc na przestrogi, udał się z towarzyszącym mu Niemcem do Jerozolimy; przybył szczęśliwie do Romla, gdzie napadnięty od zbroyney bandy rozbóyników, został z towarzyszem swoim okuty i zaprowadzony w góry, a nazaiutrz przedany iako niewolnik, i znowu z 300 innemi niewolnikami na dalszą przedaż posłany do Kanaan. Kupił go Basza za 700 piastrów, i wziął do służby, i poiechał z nim przez Nazaret i Betleem do Jerozolimy. Zgłosił się czeladnik Stegmann do tameczonego klasztoru, gdzie mu oświadczono, iż ieśli przyymie wiarę Katolicką, będzie wykupiony. Zezwolił na to; Xięża wykupili go za 400 piastrów; Basza bowiem przez wzgląd na dobre iego sprawowanie się, odstąpił 300 piastrów od summy, którą dał za niego. Uwolniony w roku 1819 ruszył w drogę, i przez Romla, Jaffę, Rhodus, Stambuł, Adryianopol, Bukarest, Hermannstadt, Wiedeń i Berlin, powrócił szczęśliwie do Gdańska.

Z Paryża d. 14 Listopada.

D. 12 i 13 izba Deputowanych miała posiedzenia, ale trudniła się iedynie sprawdzeniem pełnomocnictw nowo obranych deputowanych. — Izba Perów wyznaczyła deputacyią do ułożenia adressu podziękowania do Króla za mowę przy zagaieniu teraźnieyszych posiedzeń.

Mowią tu o zmianie Ministrów i przeznaczaią Xcia Talleyranda na prezesa rady.

D. 10 odsądzona tu została sprawa przeciw autorowi i drukarzowi dwóch buntowniczych pism, Frydrychowi (zmyślone zapewne nazwisko) i Terry. Pierwsze z tych pism ma tytuł: "Narzekania wolności nad grobem Napoleona,, i wyraża zuchwale: że Francyia opłakuie męża, który wyniosł ią na tron całego świata; przyiaciela wolności, którego porównywa.... Burbonów zaś nazywa odkazem zagranicy. — Drugie: "Obiory, cóż należy czynić lub cóż nam zagraża,, mowi o świętem powstaniu, o samowładności ludu i usprawiedliwia dzień 20 Marca. (Wylądowanie Bonapartego z wyspy Elby do Francyi.) Frydrych nazywa się na pierwszem piśmie prawnikiem, a na drugiem obywatelem obieralnym, lecz nigdzie go nie znaleziono i skazany został na zapłacenie 2000 Fr. i dwóchletnie więzienie. Terry twierdził, że pismo odebrał od młodego nieznaiomego, a obrońca iego wymawiał go, że wcale nie zna ustaw Xięgarskich, ponieważ niedawno przesiedł od pługa do Xięgarni, co nawet zgrubiałe iego ręce okazuią. Sędziowie przysięgli przyięli tę wymowkę.

Xże Angouleme iuż tu powrocił z swey podroży do północney Francyi.

W tych dniach został muraż przez oberwanie się sufitu zabity, i zostawił brzemienną żonę i dwoie dzieci. Przyszła komuś szczęśliwa myśl wystawić przed domem puszkę na składki dla nieszczęśliwych sierot i w pierwszych zaraz dwóch dniach znalazło się w niey 1000 Fr.

Jenerał Rapp, znany iako jenerał adjutant Bonapartego i dowodca Gdańska, umarł d. 8 b. m. w swey wsi Rheinweiler. Umarł w 49 roku życia i wyrzeczeniem słów: "Boże zachoway Francyią i Króla,, Był on ostatni z 6 znakomitych żołnierzy, których Gerard w obrazie swo-

im bitwy Austerlickiey wystawił. (Innemi byli Bonaparte, Murat, Duroc, Bessieres i Ney.)

Zaczęte sadzenie bawełny w południowych naszych departamentach dobrze się udało. W Sierpniu okryte były drzewka kwiatem i wydały bardzo białą bawełnę.

Pani Katalani kupiła we Francyi dobra O mes przy Chatelleault, które długo należały do rodziny Boyer d'Argenson, za 1 mill. 400,000 Fr. Jedno z pism tuteyszych wyraża z tego powodu, iż słowiki lubią się gnieździć na ilmach (ormes.) Nabywczyna tych dóbr ieszcze zbiera dochody po miastach Angielskich.

Doniesienia z Barcellony o żółtey gorączce zawsze ieszcze są sprzeczne. Lekarz Parizet nagania administracyią Hiszpańską, iż nie nakazała zaraz kwarantanny. Pięć dni tylko (pisze) przezorności i stałości, a Barcellona i iey handel byłyby ocalone. Teraz praca, przemysł i szczęście ustały na długi czas. Serce nawet zepsute zostało; oyciec ucieka przed swoiemi dziećmi i czucie ludzkości stępiało. W iednym domu w tem mieście słyszano krzyk dziecięcia; wywarto drzwi, i znaleziono zwłoki zmarłego przed kilku dniami oyca, a poźniey zmarłey matki, przy którey piersiach leżało krzyczące dziecię.

Pisma tuteysze przywodzą: że gdy Basza Tessaloniki ofiarował Grekom w Kassandra przebaczenie i zachęcał do złożenia broni, odebrał odpowiedź: Jeżeli chcesz pokoiu, odday nam na mięszkanie Tessalonikę w nagrodę 75 wsi, które spaliłeś; wypuść Ali Baszę z twierdzy Janiny, w którey go zamykasz, ponieważ on iest teraz naszym przyiacielem i sprzymierzeńcem. Jeżeli chcesz pokoiu, wskrześ, ieśli potrafisz, umarłych Chitrosów, Baelonosów i Menexesów, spokoynych urzędników miasta Tessaloniki, których kazałeś nieludzko zamordować. A gdybyś nawet to wszystko potrafił uczynić, żądaćbymśy musieli ustąpienia Grekom wszystkich warownych mieysc Tessaloniki.

Monitor pisze z Wiednia pod d. 26 Października co następuie: "Dywan zezwolił wprawdzie po większey części na słuszne żądania gabinetu Petersburgskiego, czyni iednak trudność względem żądaney przez Cesarza Alexandra rękoymii bezpieczeństwa dla Greków. Austryiacki poseł w Stambule proponował (iak piszą) naypierwszy złagodzenie żądań Rossyi; lecz Rossyia na to nie zezwoliła. Austryia i Prussy są iednak tego mniemania, że Porta dać musi rękoymią, którey Rossyia żąda. W takim stanie rzeczy Xże Metternich poiechał do Hanoweru, dla nakłonienia Króla Angielskiego do działania wspólnie z Austryą. Jeżeli uda się ważne to poselstwo, tedy Anglia zmienić będzie musiała zachowywaną dotąd względem Greków swoią politykę.,,

Z Londynu d. 13 Listopada.

Gdy N. Król wysiadł na ląd w Ramsgate, P. Curtis przyprowadził przeciw niemu Xiężnę Esterhazy, którą J. K. M. nader łaskawie przyiął, i wedle zwyczaiu na stałym lądzie w policzek pocałował.

Na balu, który nowy Lord Prezydent d. 9 w ratuszu dał, znaydowali się Xże Jorku, Xże Wellington, Margr.

Londonderry, Lord Sidmouth i kanclerz skarbowy.

Gdy Jenerał Robert Wilson w towarzystwie P. Lambton przeieżdżał w przeszłym tygodniu przez miasto Morpeth, udaiąc się do wsi Hr. Grey, wyłożył lud konie z powozu i zaciągnął go przy radosnych okrzykach do gościnni, gdzie on w długiey mowie podziękował licznemu swemu zgromadzeniu.

Włościanie w hrabstwach Limerik, Cork i Wexford rabuią ieszcze ciągle, i wszystkie przedsięwzięte środki do położenia końca tem zdrożnościom, są dotąd bezskuteczne.

Przy pomnieyszeniu wydatków, które Ministrowie teraz zaprowadzaią, należy także (wyraża gazeta Times) zmnieyszyć podatki.

Sławny z szybkiego chodzenia P. Conyngham założył się o 200 gwineów, iż w trzech ieden po drugim następuiących dniach uydzie 200 mil (48 Niemieckich.) Wygrał zakład w 53 godzinach, obróciwszy resztę 19 na spoczynek i zasiłek.

Tuteysi Hiszpańscy kupcy otworzyli składkę na wsparcie nieszczęśliwych swoich ziomków, którym żółta gorączka dokucza.

Listy prywatne z Lizbony donoszą, iż mianowanemi tam są nowi posłowie do Dworów Londyńskiego, Paryzkiego, Madryckiego, Wiedeńskiego &c. Do naszego Dworu przeznaczony iest Doktor Constancio, a do Paryzkiego Sędzia Botello, który był dawniey gubernatorem Madeiry. — Okręt Francuzki Hazard przybył z kontrabandowemi towarami na rzekę Tagus; celnicy znaleźli na nim mnostwo pasterskich listów, które wygnany i teraz w Paryżu bawiący Patryiarcha Lizboński posłał do Portugalii dla wzburzenia ludu przeciw konstytucyynemu rządowi. Wszystkie te papiery Stanom oddane zostały.

Jenerał Bolivar pisze pod d. 7 Września z Cucuta, iż mieszkańcy Kartageny wysłali do niego deputacyią z oświadczeniem poddania się, ieżeli sam obeymie to miasto w posiadłość. Przychylaiąc się do tey prożby postanowił d. 1go Października odprawić uroczysty wiazd do tego miasta.

Zachodzi domysł, że Wicekról O'Donoju nowey Hiszpanii, mieć musiał rozkaz, iż ieżeli nie potrafi utrzymać tey prowincyi dla macierzystego kraiu, żeby utrzymał ią przynaymniey dla panuiącey rodziny chociaż młodszey, odnogi, ponieważ iest członkiem tamteyszey rządowey junty.

Podług listów z Buenos-Ayres nadeszła tam urzędowa wiadomość, że Jenerał San Martin Limę (stolicę Peru) opanował mocą oręża. Prywatne listy dodaią, że miasto samo dla panuiącego niedostatku ofiarowało mu otworzyć bramy podczas rozeymu ieszcze.

Z Madrytu d. 1 Listopada.

Król przyiął złożenie Ministerstwa skarbu przez P. Barata i mianował na iego mieysce Podpułkownika Valleio.

Na posiedzeniu d. 27 z. m. rozpoczęły Stany naradzanie nad celną ustawą z d. 5 Października 1820. Jedna tylko powszechna celna taryffa dla całey Hiszpanii ma bydź postanowioną, z zmianami iednak, iakich mieyscowość w zamorskich pro-

wincyiach wymaga.

Przyiaciele Riego w Saragossie zrobili znowu nietakie zamięszanie. Spiewano pieśń na iego pochwalę i krzyczano: niech żyie! Wiele osób zostało w tey wrzawie ranionych; lecz przez dzielne środki władzy został porządek przywrócony.

W prowincyi Murcyi panuią ieszcze zaburzenia. Prefekt iest oddalony i inny na iego mieysce mianowany.

Kupcy Kadyxcy podali do J. K. Mci proźbę z 170 podpisami o prędkie przedsięwzięcie środków do podniesienia tameyszego handlu.

Do wyprawy przeciw południowey Ameryce brakuie wielkich woiennych okrętów. Dla zakupienia takowych posłano do Paryża dwóch kommissarzów, a ieżeliby tam nie dopięli celu swey podróży, tedy udać się maią do Anglii. (Podług prywatney zaś wieści nie idzie o kupno woiennych okrętów, ale o nakłonienie gabinetu Paryzkiego do wsparcia Hiszpanii w Amerykańskich iey sprawach swoią eskadrą.)

Z Lizbony d. 27 Październik.

Po długich sporach przyięły Stany 30 artykuł konstytucyi, który stanowi: „Od dnia, w którym uznany iest obiór deputowanego, nie może ón ani dla siebie, ani dla innego żądać i przyiąć pensyi lub ozdoby od Króla, wyiąwszy publiczny urząd, któryby z starszeństwa dawniey piastowanego na niego przypadł. Podczas zasiadania w Stanach nie może iednak tego urzędu sprawować.„ Daley uchwaliły Stany: że w nadzwyczaynych przypadkach, gdyby tego dobro kraiu wymagało, Stany mogą dwiema trzeciemi częściami głosów dozwolić deputowanemu przyiąć urząd. P. Moura popierał szczególniey ten dodatek, mówiąc: Gdyby w Neapolu nie dano się uwieść mało znaczącem niebezpieczeństwem, byłby zapewne zamiast Carascosa inny ienerał otrzymał dowodztwo nad woyskiem i woyna może inny byłaby wzięła obrot. — Carneiro nalegał znowu o zniesienie patryiarchatu, z zabezpieczeniem iednak pensyi dla iego urzędników. — Kommissyia duchowna wniosła d. 20 o żądanie bulli na zniesienie wielu klasztorów w Portugalii. Wielu członków utrzymywało, iż wcale nie potrzeba na to bulli, gdyż zniesienie klasztorów należy z prawa do władzy świeckiey, iak dała tego Austryia pod Cesarzem Józefem zgim przykład; naywięcey potrzebną bydźby w tey mierze mogła uchwała narodowych biskupów; lecz mniemanie publiczne iest iuż aż nadto iawne; zresztą nie idzie tu iak tylko o zmnieyszenie zbyteczney liczby klasztorów w Portugalii. Polecono zatem kommissyi, aby na tych zasadach ułożyła plan reformy klasztorów. — Carneiro wniósł ieszcze na tém posiedzeniu aby wszystkie osoby, które żyią chlebem narodu, nie używały na swoie odzienie innych materyy iak tylko z kraiowych rękodzielni.

Pałac inkwizycyi, który tu dopiero po trzęsieniu ziemi r. 1753 zbudowany został, ma trzy piętra, pod któremi znayduie się wiele sklepionych galeryy, a wzdłuż iego mnostwo więzień, do których ani światło, ani powietrze nie wchodzi. Oprócz więzień, które iuż ludzi widziały,

znayduią się inne głęboko w ziemi, które iesz cze otworzone nie zostały. Podług propozycyi Deputowanego Carneiro ma bydź ten gmach zburzony, a na iego mieyscu postawiony słupiec z napisem: "Wieczne przekleństwo każdemu Portugalczykowi, któryby z całey duszy nie brzydził się tak piekielnym wynalazkiem."

Z Stambułu d. 21 Października.

Od kilku dni panuie w stolicy tuteyszey zamięszanie. Mówią tu publicznie o wielu klęskach, które woyska Ottomańskie od Morei aż do Laryssy poniosły. Mamy pewność, że przez Greków i Ali Baszę, który wspólnie z Grekami działa, zupełnie pobitemi zostały. Dwóch Baszów iest zabitych, a ieden śmiertelnie raniony. Wystawić sobie łatwo można iak okropnego użyli Turcy odwetu po ostatnich klęskach. Siła Greków w Morei, i t. d, znacznie się zwiększyła: 4 korpusy Tureckie zostały zupełnie zniszczone. Nigdy nie zaszła okropnieysza i uporczywsza walka; przez 9 zupełnych dni potykano się z naywiększą zaciętością, a zwycięztwo nie przeważało się na żadną stronę. Aż nakoniec nieiaki Antar, dowodzący Tessalonczykami przeważył go na stronę Greków. Ali Basza nie iest już więcey w swey twierdzy zamknięty, ale potyka się i walczy z wściekłością rozpaczy i zemsty, którą wzbudza w nim śmierć obu iego synow. Niespokoyność i trwoga są tu powszechnemi. Turcy znayduią się teraz w złem położeniu i wzmacniaią coraz bardziey swoie korpusy.

— D. 22. —

Przybycie do naszego portu Kapitana Bergamine pod banderą Rossyyską ucieszyło bardzo tak rząd, iako i lud, które poczytuią iako szczęśliwą wróżbę do utrzymania pokoiu. Nic nie mogło bydź pożądańszem nad ten okręt, ponieważ na iego widok zapomniano przynaymniey na chwilę o smutnych doniesieniach z Albanii i Morei. Dla uspokoienia umysłów rozpuszczono także wieść, że Flotta Turecka odbiła eskadrę Kapitana Beja, którą Grecy w odnodze Lepanto zamknęli, i że 20, a nawet 50 Greckich okrętów zabrała.

Od granic Multańskich d. 23 Października.

Rossyyscy poddani pomimo nayuroczystszego zaręczenia od Salih Baszy doznaią ciągle naywiększego ucisku i równego z sobą obeyścia iak kraiowcy. Rossyyski gubernator Bessarabii zapowiedzieć kazał Salih Baszy, iż poszle rozkaz poddanym Rossyyskiem do oddalenia się z Multan, ieżeli nie wstrzyma gwałtów janczarów.

Woyska Rossyyskie pomnażaią się ciągle w Bessarabii i zakładaią magazyny. Turcy nie są także z swey strony nieczynnemi i robią przygotowania na zimowanie w obu Xięstwach. W Jassach stać ma 18,000, a w Bukareście 10,000 ludzi. Do tego przydać potrzeba stoiące po wsiach kupy i znaczną osadę Ibraitowa.

Z Hermanstadtu d. 1 Listopada.

Woysko Rossyyskie nad Prutem składa się tymczasowo z 120,000 ludzi; ale w tyle na Ukrainie stać ma 200,000 ludzi.

Między znayduiącym się w Jassach naczelnym wodzem Tureckim i główną kwaterą Rossyyską przesyłaią się często

gońcy. Stronnicy Turków rozpuścili d. 26 Października w Jassach wieść, że Porta zezwoliła na wszystkie żądania Rossyi, i że Turcy z zostawieniem Kaimakanów opuszczą Multany i Wołoszczyznę. Lecz dowodcy Tureccy nie odebrali ieszcze od Sułtana podobnego rozkazu.

Doniesienia, które z Stambułu do Wiednia idą, bardzo są ostrożnie pisane, gdyż zapowiedziano Frankom, iż listy ich tyczące się polityki zatrzymane zostaną.

Z Tryiestu d. 2 Listopada.

Dziś przybyły tu znowu okręty z Korfu i ościennych wysp. Podług ich zeznania oddział Tureckiey flotty pod przylądkiem Navarino w Morei d. 16 czyli 17 Paźdz: został zupełnie przez Greków pobity. Ostatni zapalili palnemi swoiemi statkami fregattę Turecką i zabrali 12 przewozowych statków. Reszta Tureckich okrętów uciekła do portu Zante, gdzie w nader skołatanym stanie i prawie bez masztów d. 21 Października przybyły. Natychmiast zbiegnął się lud i postrzegłszy Greckie okręty ścigaiące z rozpuszczonemi żaglami Tureckie, chciał ostatnim zabronić wniyścia do portu. Lecz wystąpiła osada Angielska i uratowała Turków. Między woyskiem Angielskiem i mięszkańcami Zante przyszło iednak do bitwy, w którey 17 z ostatnich życie utraciło. (Artykuł ten potrzebuie potwierdzenia, ponieważ dawnieysze listy z Zante wspominaią tylko o podobnem zdarzeniu z powodu rozbitego pod tą wyspą Tureckiego brygu.)

Listy z Korfu potwierdzaią wiadomość o poddaniu się Suliotom Arty i o postąpieniu Ali Baszy Janiny przeciw Tessalii.

Wiadomość o rzezi, którą Turcy na Cyprze zrządzili, i o wymordowaniu zakładników i znakomitszych Chrześciian potwierdza się; kilku tylko młodzieńców pod warunkiem, iż zostaną Muzułmanami zostawiono przy życiu.

Znany także iako badacz starożytności Francuzki wicekonsul w Atenach, P. Fauvel, napisał z Zea pod d. 28 Sierpnia do iednego z przyiacioł w Zante: *Et nos patriam fugimus.* Musiałem Ateny opuścić i polecam WPanu nieszczęśliwe rodziny Francuzkie, które razem zemną ztamtąd się oddaliły. Mięszkańcy Attyki uciekaią na wszystkie strony przed Mahometanami i wysiadaią tu do Zea ze wszystkiem, co z swoich maiątków zabrać mogli. Lecz ta wyspa nie iest naygościonieyszą i większa część z iey kapitanów korzysta z tey okoliczności i obdziera swoich współziomków.

— D. 10. —

Podobne do wiary doniesienia z Galaxidi pod d. 10 Września, które tu w poiedyńczych Greckich gazetach nadeszły, wzmiankuią o wielkiey klęsce, którą stoiący pod Termopilami (*) Grecy idącym przeciw Boecyi i Peloponesowi Turkom zadali. Z czterech baszów, którzy tym woyskiem dowodzili, umarł naypierwszy, Bekier Basza, przed rzeczoną bitwą w Laryssa. Trzey inni postępowali z 5000 ludzi do Zituni, zkąd w 3ch

(*) Sławny ten z dawnych dzieiów wąwóz, który z właściwey Grecyi, Liwadyi do Tessalii prowadzi i boki iego zasłonione są ścianami skały Oeta i bagnami morskiemi, ciągnie się, wszelako nie wiednakowey szerokości, blisko mili. Naywęższem iego mieyscem iest grobel przez bagno na 7 do 8 stóp szeroka.

dniach pod Termopilami stanęli. Rozkazali oni 300 ludziom rozpoznać stanowisko Greków; ci wciągnęli Turków d. 15 Września w zasadzkę i aż do 60 wycięli. Nazaiutrz cała Turecka siła postąpiła naprzód dla opanowania wąwozów; lecz doznali mężnego odporu. Ciągle potykały się obie strony, aż nakoniec Grecy przezwyciężyli; przeszło 1200 Turków legło na placu boiu; zwycięzcom dostało się w ręce 300 wozów z żywnością, 7 dział, wiele potrzeb woiennych, 17 chorągwi, wiele pięknie ubranych koni i mnostwo innych rzeczy. Memis Basza został własną ręką Kapitana Gouras zabity, a Salm Basza raniony błąka się z uciekaiącemi Turkami po lasach. Spodziewaią się, że i z tych mało uydzie. Grecy zamyślali po tem zwycięztwie przeciw Zitouni postąpić. — Jony artykuł wzmiankowanych gazet opiewa: "Arnaut Bolubast Frasari, którego przed kilku dniami wraz Sumi Bey wymieniliśmy za walecznego naszego Kapitana Gorkaki, syna Diabunita, został znowu w powyższey bitwie żywo i raniony poymany, i podług prawa woyny, iako niedotrzymuiący wiary, został stracony.,,

Gazety Weneckie pod d. 8 Listopada donoszą: "Podług listów z Zante pod d. 15 Października między flottami Turecką i Grecką zaszła d. 12 b. m. o 10 do 12 mil na południe od wyspy Zante żwawa potyczka. Słyszano tam dokładnie strzelanie i obie strony utracić miały kilka okrętów; Grecy odcięli także podczas potyczki nieprzyiacielką brygantynę i wpędzili ią na miałczyznę pod tą wyspą. Brygantyna ta należała do eskadry Algierskiey. Gdy iednak nadciągnęła główna siła flotty Tureckiey, cofnęli się Grecy; widziano ich w liczbie 25 większych i mnieyszych okrętów z rozpuszczonemi żaglami przez kanał Zante uchodzących. Turcy goni ich w nieiakiey odległości, ale gdy zbliżyła się noc i wiatr się odwrócił, zarzucili na przedporcie Zante kotwice. Austryiacki Kapitan, który do Zante przybył, powiada, iż Turecka flotta, gdy przełamała linią Greckiey flotty, ścigała iedną część, iak wyżey się rzekło, a drugą zapędziła aż do odnogi Arkadyyskiey. Lecz ogółem zdaie się, że potyczka nie wypadła na iey korzyść. D. 14 Października opuściła Zante i popłynęła na wschód.,,

Z Włoch d. 5 Listopada.

Z Sieny piszą pod d. 26 Października: D. 23 b. m. wzniosła się od zachodu gruba i czarna chmura, słyszeć się razem dał grzmot, a chmura spuściła grad. Nazaiutrz dały się znowu czuć, iakkolwiek lekkie wstrząśnienie ziemi. Następnych dni po powtórzonym grzmocie wypogodziło się Niebo i trzęsienie ziemi ustało.

Thorwaldsen wygotował znowu dla Kościoła Kopenhagskiego dwóch Apostołów, Piotra i Pawła.

W kopaniu przed pałacem Gaetani w Rzymie natrafiono na obszerny kanał, który należał zapewne do cyrku Flaminiusza. W dawnem Tuskulum rozpoczęte znowu zostaną tey iesieni kopania.

W Neapolu dla niedostatku w skarbie, urzędnicy i żołnierze nie są od Marca płatnemi. — Woyska Austryiackie ścigaią ciągle rabusiów. W gminie Curcera odebrały im między innemi 4 dziewczyny, które dla okupu rodzicom porwali.

DODATEK DO N^ro 96. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 2 GRUDNIA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Wiednia d. 21 Listopada.

Północney Ameryki towarzystwo umiejętności w Filadelfii na wakujące mieysce zagranicznego członka po śmierci Wiceprezesa Sonnenfels mianowało Radcę nadwornego i kawalera orderu Leopolda, Józefa Hormayr. Towarzystwo Szląskie oyczystego poleru, dzielów i starożytności w Wrocławiu przybrało go także na honorowego swoiego członka. J. C. K. M. dozwolił mu naylaskawiey przyiąć obydwa te zaszczyty.

Z Darmstadtu d. 12 Listopada.

N. Król Angielski oświadczył ieszcze w Kolonii Xciu Emilowi Darmstadtskiemu w nayuprzeymieyszych wyrazach wdzięczność swoią W. Xciu Darmstadtskiemu za przyięcie, iakiego doznał w przeieździe przez iego kraie, a Xciu Emilowi na dowód swey przychylności udzielił wielki krzyż orderu Gwelfa. Zalecił oprócz tego bratu swoiemu, Xciu Kumberlandyi, udać się do Darmstadtu i zapewnić J. Królewicowską Mość W. Xcia o swey przyiaźni i przychylności. Xże Kumberlandyi przybył tu tym końcem we czwartek i od W. Xcia uroczyście przyięty został. Nazaiutrz udał się na powrot do Hanoweru.

Z Hanoweru d. 19 Listopada.

Wczoray z powodu szczęśliwego powrotu N. Króla do Londynu odśpiewane tu zostało w wszystkich Kościołach przy wystrzałach z dział *Te Deum*. Rodzina Xcia Kumberlandyi ieszcze tu bawi, lecz w przyszłym tygodniu wyiedzie, i na owczas nie będzie iuż tu nikogo z cudzoziemców. Xiężna Kambrydgi poiechała do swoich rodziców do Gota, a Xże ma wkrótce za nią poiechać.

Prowincyionalne rządy w Stade i Aurich przedsięwzięły środki, aby przybywaiące z Hiszpanii okręty na Elbę i Wezerę nie zaraziły naszych okolic żółtą gorączką.

Z Karlsruhe d. 4 Listopada.

Podczas uroczystości d. 28 z. m. połączenia obu Ewanielickich wyznań, rozdawana była S. Kommunia podług nowego obrzędu. Panuiący W. Xże z całą swoią rodziną przyimował ią wspolnie z swoiemi poddanemi. Pierwszy raz łamany

był wszystkiem chleb, tak iak Jezus Chrystus go łamał. Wino podawane było wszystkiem, tak iak Jezus Chrystus go podawał. Urządzoney przez W. Xc a choralney muzyce, towarzyszyły tylko dęte instrumenta gwardyi.

Z Weilburga d. 6 Listop da.

D. 4 b. m. poświęcony tu został z wielką uroczystością Katolicki Kościoł S. Karola. Po skończonem nabożeństwie proboszcz Kościoła dał skromny obiad, na który zaproszonemi także byli wyżsi duchowni Ewanielickiego Kościoła, i podczas niego spełniono bez obłudy zdrowie przyszley braterskiey miłości.

Z Lionu d. 10 Listopada.

Jeden z Francuzów, który udał się do Grecyi, dla walczenia za wolność, pisał z Samos pod d. 10 Października list, w którym między innemi donosi: "Gdy wysiadłem do Morei, udałem się zaraz do iednego z korpusów Greckich; zostałem przyięty, wszedłem do szeregów mężnych ludzi i walczę za wolność Helli. Stoczyliśmy wiele krwawych potyczek z Turkami, ale zawsze z naszą korzyścią. Zwycięztwo zdaie się sprzyiać potomkom Temistoklesa, Leonidesa i Milciadesa. Zdaie mi się, iż będziemy od iednego z wielkich Mocarstw wspartemi; bo chociaż Grecy wszystkich sił używaią do odzyskania wolności, są iednak zasłabemi do oparcia się iednemu baszy, a cóż dopiero całey potędze Porty. Nacżelnicy powstania muszą mieć tayne i bogate źrodła do prowadzenia woyny; bo gdyby własnemi tylko sposobami czynili to, czego iuż dokazali, tedy odrodzenie Greków dawnoby iuż było przytłumione i może nawet zapomniane.,,

"Xże Demetry Ipsylanty urządza w tey chwili korpus z 15,000 Moreanów, którzy pod iego zostaią rozkazami. Naywyższy Senat przepisał surową ustawę dla służby woyskowey. W Morei urządzono korpus regularney artyleryi, w którym znayduie się 18 Europeyskich officerów i 38 podofficerów, którzy tego gatunku służbę odbywali w Niemczech, Rossyi i Francyi. Zołnierzami tego korpusu są częścią Grecy, częścią Włochy. Ostatni pobieraią żołd wyższy.,,

Podług ostatnich doniesień z Stambułu W. Wezyr czynić ma przygotowania do wyiazdu do woyska nad Prut.

Od brzegów Menu d. 27 Listopada.

Zebrani w Frankforcie deputowani Ewanielickich Niemieckich kraiów, którzy układ ią się ieszcze z Stolicą S. względem urządzenia spraw Katolickiego Kościoła w ich kraiach, wyznaczyli kilka kommissyy, dla przygotowania tego, co ma bydź w całym składzie uchwalonym. Bulla Papieżka oznaczaiąca biskupie dyieczyie, tak iest zawiłem ięzykiem łacińskim i nieczytelnie napisana, iż w wielu mieyscach zrozumieć iey nie można. Układy zachodzą szczególniey o stosunki Katolickiego Kościoła względem kraiu czyli Monarchy.

Rząd Hanowerski doniosł prowincyionalnem Stanom Xięstwa Hildesheim, iż przyszły biskup i kapituła tego Xięstwa mieć maią wyznaczone w dobrach przyzwoite dochody.

Z Sztuttgardu piszą, iż Wielki Xże Rossyyski Michał zaślubi się z Xiężniczką Fryderyką, córką Xcia Pawła Wirtembergskiego.

Göthe odesłał wolnemu miastu Frankfortowi dyploma na prawo obywatelstwa, i pomnik, który mu tam wystawić chcia-

no, nie przyydzie do skutku. Co iednak stanie się z zamówionem już iego popiersiem? jeszcze niewiadomo.

Xże Elektor Heski rozkazał na przyszłą wiosnę cały kray rozmierzyć i woyskowo-topograficzną mappę ułożyć.

Gdy Xże Nassau założył teraz swoie mieszkanie w Bieberich, odstąpił zatem swóy pałac w Wiesbaden na użytek publiczny. Dół urządzony będzie na bibliotekę kraiową, wyższe piętra na zgromadzenia Stanów i posiedzenia nadwornego sądu.

J. Cesarzewicowska Mość Arcyxiążę Ferdynand zabawiwszy kilka dni w Weimarze, poiechał z W. Xciem i Następcą, w towarzystwie sławnego Göthe, do Jena, dla obeyrzenia tamteyszego poboiowiska.

Na ostatnim iarmarku Lipskiem nie znaydował się żaden Grek, co nayboleśnieyszem było dla kupców handluiących płótnami.

Właściciele fabryk żelaznych i blachy w Dillingen zaprzestać musieli swoich robot, ponieważ napływ Angielskich i Szwedzkich żelaznych towarów odiął im prawie cały odbyt.

Hiszpan Pineiro de las Casas, który podróżuie teraz przez kraie Niemieckie, zaprzecza Norembergskiey gazecie, iakoby w Hiszpanii znaydowało się 2692 klasztorów, gdyż utrzymano ich tylko 14 (?)

Z Hamburga d. 17 Listopada.

Bankierowie Haldimand i synowie w Londynie zawrzeć mieli z rządem Duńskiem umowę na 3 mill. Fs. pożyczki. Kapitał spłacony bydź ma przez coroczną upłatę od r. 1822 w lat 40 i zaręczony iest: 1.) na opłacie Sundowey; 2) na Zachodnio-indyyskich plantacyiach i dochodach tamże gruntowych; 3) na dochodach wysp S. Tomasza, S. Krzyża i S. Jana.

Z Hagi d. 17 Listopada.

Przybył tu Xże Augustenburg i znaydował się onegday na obiedzie, który członki Stanów jeneralnych dały. — Nakoniec odpowiedziały Stany adressem na zagaiaiącą posiedzenia mowę Królewską.

Minister przemysłu narodowego, i t. d. wezwał żeglarzy Niderlandskich, aby ile możności unikali portów południowey Hiszpanii, dla panuiącey tam żółtey gorączki, i powraiąc do kraiu zaopatrzonemi byli za świadczeniami zdrowia.

Ciągle nadchodzą tu doniesienia o poczynionych na morzu szkodach przez burze d. 4 i 5 b. m. liczba zatopionych okrętów iest bardzo wielka, a pomiędzy niemi kilkanaście Duńskich.

Z Neapolu d. 27 Października.

Jenerał Baron Frimont zaproponował rządowi naszemu, że woysko Austryackie w kraju naszem zmnieyszone do 30,000 ludzi zostanie, i że rząd Austryacki utrzymywać go sam będzie za rocznem wynagrodzeniem 3 mill: dukatów. Krol przyiął tę propozycyią.

Doniesienie Literackie.

Dzieło pod tytułem *Prawo Narodów Naturalne z Praktyką Państw Europeyskich połączone*, przezemnie ułożone w miesiącu Grudniu kończącego się roku wychodzi z pod prassy.

Znaczne koszta na druk tego Dzieła wyłożone znaglaią mnie do wezwania tych którzy mi chęć prenumerowania oświad-

czyli, iako też wszystkich chęć prenumerowania maiących, aby naydaley z końcem miesiąca Grudnia R. s. r. pozwolili imiona swoie umieścić na czele wychodzącego Dzieła, a to na pamiątkę Narodowey chęci rozszerzania gruntownych umiejętności w ięzyku oyczystym.

Prenumerować maiący do mnie wprost lub do P. *Ambrożego Grabowskiego*, Xięgarza zgłosić się mogą.

Exemplarz na papierze kleiowym Złp: 8. Na drukowym Złp: 6 kosztuie.

W Krakowie d. 23 Listopada 1821 r.

Felix Słotwiński,
F. O. P. D. Professor Uniwersytetu Jagiellońskiego.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę, d. 2 Grudnia, dany będzie balet pantomiczny nowo urządzony przez P. Couder we 2ch aktach, pod nazwiskiem: *Drwal*, czyli: *Rekrut z własney woli.* — Który poprzedzi Komedyia w 3ch aktach, oryginalnie przez P. Bogusławskiego napisana: *Spazmy modne.*

We Czwartek zaś, to iest: dnia 6 Grudnia na benefis Józefy Skibińskiey, dana będzie pierwsza reprezentacyia nowey Opery w 1 wielkim akcie, z francuzkiego przełożoney, z muzyką sławnego Boildieu, (autora Jana z Paryża i innych wielu,) pod nazwiskim: *Kalif Bagdadu.* — Którą poprzedzi także nowa bardzo zabawna Krotofila w 2ch aktach, z francuzkiego wierszem przerobiona, pod nazwiskiem: *Burmistrz Oberżysta*, czyli: *Oberżysta Burmistrz.*

DONIESIENIA.

W dniu 4tym Grudnia r. b. o godzinie 9tey zrana w Krakowie przy Piasku w Domu pod L. 60 odbędzie się licytacyia w drodze exekucyi Sądowey zatradowanych Ruchomości iako to: Komody, stolików, krzesełek i innych sprzętów domowych, niemniey wydzierżawione będzie pomięszkanie w tymże domu pod L. 60 na rok ieden to iest od 1go Stycznia 1822 r. do dnia 1go Stycznia 1823 r. Chcący takowe licytować raczą się w terminie i mieyscu do licytacyi wskazanym z gotowemi zgłosić pieniądzmi. — W Krakowie d. 28 Listopada 1821 r.

Hen: Salomoński, Kom: Sąd:

Komornik Sądowy podaie do publiczney wiadomości, iż d. 4go Grudnia r. b. o godzinie 10 ranney na Kleparzu przy Krakowie w domu Pana Tomasza Żukowskiego pod L. 45 stoiącym odbędzie się sprzedarz przez publiczną licytacyią w drodze exekucyi Sądowey zaiętych dwóch klacz źrebnych maści siwey wraz z ubiorem na też klacze służącym, i bryczki niekrytey Ktoby sobie życzył takowe zalicytować, na oznaczony czas i mieysce z gotowemi przybędzie pieniądzmi. — W Krakowie d. 30go Listopada 1821 r.

Jarzyński, *Kom: Sąd:*

W Kancelaryi podpisanego Komornika Sądowego, to iest w domu przy ulicy Grodzkiey pod L. 26/27 stoiącym dnia 4 Grudnia r. b. 1821 odbędzie się sprzedarz przez publiczną licytacyią w drodze Exekucyi Sądowey zatradowanych kosztowności: iako to: pereł Kałakuckich, łańcucha złotego, krzyża złotego rubinami wysadzanego, łyżek srebrnych, trzonków do nożów i widelców także srebrnych, i t. p. Takowe kosztowności można widzieć przed licytacyią w Kancelaryi podpisanego każdego czasu. Którzyby sobie takowe życzyli zalicytować zaopatrzeni w gotowe pieniądze raczą się na oznaczone mieysce i godzinę zeyść. — W Krakowie d. 23 Listopada 1821 r.

Jarzyński, *Kom: Sąd:*

W handlu Jana Nep: Waltera i Kompanii w Krakowie pod Nrem 499 znayduie się skład Not muzycznych drukowanych na różne instrumenta po mierney cenie.